

Toimintasuositus: Humalan (*Humulus lupulus*) viljelyllä on Suomessa mahdollisuutta kannattavuuteen

Saara Tuohimetsä, Jaana Laamanen, Anna Nukari, Erja Huusela, Marika Rastas,
Antti Laine, Teija Tenhola-Roininen ja Juha-Matti Pihlava

”

Humalan viljely on Suomessa vielä pienialaista, mutta halukkaiden viljelijöiden määrä ja viljelyala ovat kasvaneet viime vuosina. Suomalaiset, ilmastoon sopeutuneet maataislajikkeet mahdollistavat nyt tuotannon kasvun.

Viljelyn erityispiirteet ovat haaste

Suomeen tarvitaan sopivia lajikkeita

Pohjoiset pitkän päivän valo-olosuhteet vaativat omat humalalajikkeensa. Lyhyeen päivään jalostetut humalalajikkeet eivät kukinnan myöhäisyyden takia välttämättä ennätä meillä tuottaa korjuukypsää satoa. Puutteena on ollut meille sopivat lajikkeet ja niiden saatavuus, mikä on rajoittanut ammattiviljelyä.

Viljelmä vaatii investointeja

Humala on erikoiskasvi ja köynnöksenä vaatii viljelyteknisesti tukirakennelmat ja vuosittaisia hoitotoimia. Myös sadonkorjuu vaatii erikoislaitteistoa. Täyteen satopotentiaaliin kasvu kestää jopa 4–5 vuotta, joten viljelyn aloittaminen ei ole nopea kokeilu. Investoinnit viljelyn aloittamiseen ovat melko suuret ja laskelmien mukaan viljelmän investoinnit kääntyvät tuotolle vasta noin kuuden kasvukauden kuluttua viljelmän perustamisesta.

Kasvinsuojelu on haastavaa

Nykyisellään kasvintuhoojat, erityisesti humalan lehtihome ja humalakirva, voivat vaikuttaa merkittävästi viljelyn onnistumiseen. Hyväksytyjen kasvinsuojeluaineiden puute lisää riskiä viljelyn epäonnistumiseen. Kasvintuhoojien määrän vaihtelu ja sään ääri-ilmiöt voivat pahimmillaan tuhota koko kasvukauden sadon. Sadolle olisi hyvä olla ostaja olemassa. Sopimustuotanto varmistaisi viljelijän panostukselle tuoton.

Tietotaitoa ja yhteistyötä on niukasti

Luken kyselytutkimuksen (2024) mukaan humala on viljelykasvina suomalaisille vieras, ja sen viljelyyn kaivataan ohjeistusta ja tukea. Humalan viljelyn kehittämishankkeille ja neuvontapalveluille on kysyntää, koska vastaajat kokivat tarvitsevansa viljelyyn neuvontaa: 68 % kertoi tarvitsevansa ohjeistusta viljelyyn (n=59) ja 73 % tarvitsee ohjeistusta sadon käsittelyyn (n=59).

Ratkaisu: Suomalaisen humalan viljelyn ja tuotannon kasvua on edistetty tavoitteellisesti

1. Suomalaisia humalia on koeviljelty ja arvioitu monipuolisesti.
2. Parhaat humalakannat on valittu lajikkeiksi.
3. Lajikkeet on nimetty ja kuvattu.
4. Lajikkeiden puhdistettua ja tervettä lisäysmateriaalia on saatettu taimistotuotantoon.
5. Humalan kasvintuhoojien (kasvitaudit ja tuholaiset) merkitystä ja integroidun kasvinsuojelun lähtökohtia on selvitetty Suomen olosuhteissa.
6. Humalan tuotantoketjun käytännön haasteita ja mahdollisuuksia on selvitetty yhteistyössä tuotantoketjun yritysten kanssa.

Suositus 1. Panostetaan suomalaiseseen humalanviljelyyn

Humalan viljely on mahdollista koko Suomessa, ja humala on potentiaalinen kasvi viljeltäväksi.

Keski- ja eteläeurooppalainen kasvintuotanto kärsii toistuvasti kuumuudesta ja kuivuudesta. Humala vaatii vettä tuottaakseen kunnolla satoa, ja kuumuus voi heikentää sadon kemiallista laatua. Viljelijät investoivat täsmäkastelulaitteistoihin. Tuotannon siirtyminen pohjoisemmaksi viileämpään ilmastoon, Suomeen, voisi meillä olla mahdollisuus omavaraiselle tuotannolle ja suomalaiselle viennille. Kasvinsuojeluaineiden käyttömahdollisuuksien laajentaminen humalalle lisäisi viljelyn onnistumisen mahdollisuuksia: minor use -käytön tarvetta tulee tarkastella, koska esimerkiksi humalan lehtihome voi viedä valtaosan sadosta ja ansioista. Viljelijälle edullisinta olisi sopimusviljely jonkun tai joidenkin panimoiden tarpeisiin.

Suositus 2. Monipuolistetaan viljelykasvivalikoimaa, viljellään suunnitelmallisesti ja parannetaan neuvontaa

Sama humalaviljelmä voi olla tuottava jopa vuosikymmeniä. Monivuotisena viljelykasvina humalaviljelmä kannattaa perustaa terveellä kasviaineistolla.

EU:ssa ei ole yhtenäisiä vaatimuksia humalan sertifioidun taimiaineiston tuottamiselle.

Uusi erikoiskasvi lisää viljeltävää kasvivalikoimaa, tuo ansaintamahdollisuuksia ja tasaa viljelijän riskejä. Humala tulee satoikään hitaasti ja monivuotisena köynnöksenä sen viljely vaatii alkuinvestointeja – viljelijän kannattaa harkita ja perustaa viljelmä huolella. Terveeseen taimimateriaaliin ja rikkakasvien hallintaan kannattaa panostaa. Kasvintuhoojien hallinnassa tarkkailu on oikea-aikaisten toimien lähtökohta, tuhoojien elinkierrosta ja tunnistamisesta tarvitaan tietoa. Useamman lajikkeen viljely tasaa tuotannon onnistumisen riskiä, koska lajikkeet esimerkiksi kestävät kasvitauteja eri tavoin. Lajikevalinnassa on huomioitava sopiminen viljelyolosuhteisiin ja toisaalta loppukäyttäjän toivomat ominaisuudet.

Suositus 3. Mahdollistetaan viljely- ja sadonkorjuulaitteiden yhteiskäyttöä

Humalan sato vaatii käsittelyä – sitä harvoin käytetään oluen valmistukseen tuoreina kokonaisina käpyinä. Sato puidaan koneellisesti ja kuivataan siten, että kemialliset laatuominaisuudet säilyvät. Kuivattu sato pelletoidaan. Sekä kuivaus että pelletointi vaativat laitteistoa, joka useimmilta viljelijöiltä puuttuu. Ratkaisuna voisi olla yhteisomistajuus, palvelunostot tai esimerkiksi muodostuvat viljelijäosuuskunnat. Uusimmissa tekniikoissa valmistetaan humalauutteita, joiden käyttö on logistisesti helpompaa ja taloudellisempaa panimoille. Kokonaan uudet humalatuotteet voivat olla mahdollisuus. Myös humalan sivuvirtojen käyttöä kannattaisi edistää, koska käpysato on noin 25–30 % koko kasvin biomassasta.

Suositus 4. Jalostetaan Suomeen sopivia humalalajikkeita

Suomalaiset ja ruotsalaiset taimituotannossa olevat humalalajikkeet ovat maataisia ja ominaisuuksiltaan vaatimattomia verrattuna pitkälle jalostettuihin lajikkeisiin. Koska pohjoisille leveysasteille tarvitaan pitkän päivän valo-olosuhteisiin sopeutuneita lajikkeita, tulisi humalaa tavoitteellisesti jalostaa pohjoisiin oloihin. Kasvien talvehtiminen ei yleensä ole ongelma, koska humalalla on syvä ja laaja juuristo. Ensisijaisesti lajikkeilla olisi oltava hyvät aromiominaisuudet. Taudinkestävyys olisi toinen tärkeä jalostustavoite.

Humalan tuotannossa on paljon mahdollisuuksia. Humalan viljelytekniikkaa kehittämällä on mahdollista tuottaa esimerkiksi vaakatuettua humalaa käytöstä poistuneissa tunneleissa, kasvihuoneissa tai vastaavissa perinteisen viljelytarhan sijaan.

Suomalaisia viljelyyn sopivia humalalajikkeita on nyt saatavilla

Panimohumala-hankkeessa on tuotu ensimmäistä kertaa taimimarkkinoille suomalaisia humalalajikkeita, joiden viljely onnistuu meidän olosuhteissa. Luonnonvarakeskuksen pitkäjänteisen humalatutkimuksen tuloksena markkinoilla on kahdeksan suomalaista humalalajiketta. 'Alma', 'Hautalan Harras', 'Kernaala', 'Kroppa', 'Kähäri', 'Maliskylä', 'Peräkorpiniisu' ja 'Torppari' ovat saaneet kasvien löytäjiltä tarinaansa kuvaavat nimet ja kasveja on tilattavissa taimistoilta.

Jaetaan humalan viljelyn tietotaitoa ja parannetaan neuvontaa

Panimohumala-hankkeen kyselytutkimuksen (2024) mukaan humala on viljelykasvina suomalaisille vieras, ja sen viljelyyn kaivataan ohjeistusta ja tukea. Humalan viljelyn kehittämishankkeille ja neuvontapalveluille on kysyntää.

Koko arvoketjun toimintaa voi tiivistää ja laajentaa

Humalan arvoketju on yksinkertaisimmillaan tavallinen alkutuotannon arvoketju, jossa on tuottaja, raaka-aineen käyttäjä, myyjä ja loppukuluttaja. Arvoketjun toimijoiden yhteistyötä on tiivistettävä ja arvoketjuun on mahdollista lisätä toimijoita. Suomalaisten humalalajikkeiden viljely mahdollistaa täysin suomalaisen oluen teon ja vahvan tuotemuotoilun. Erialaisten humalatuotteiden mahdollisuudet tulee kartoittaa ja hyödyntää paremmin koko kasvin biomassassa.

Humalan viljelyyn on Suomessa innostuneisuutta sekä ammattiviljelijöillä että harrastajilla!

Maa- ja metsätalousministeriö
Jord- och skogsbruksministeriet
Ministry of Agriculture and Forestry

Toimintasuositus on tuotettu hankkeessa Panimohumala – Arktista humalaa pelloilta panimoille (1.1.2022–31.3.2025; MMM, Maaseudun kehittämisrahasto Makera, Olvi Oyj, Oy Hartwall Ab, Laitilan Wirvoitusjuomatehdas Oy, Nokian Panimo Oy, Olarin Panimo Oy, Tornion Panimo Oy, Turun Panimo Oy (Panimoravintola Koulu), Taimistoviljelijät - Plantskoleodlarna r.y. ja Taimiemo Oy).

<http://urn.fi/URN:NBN:fi-fe2025031417973>

luke.fi